

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Samenwerkingsverband Voortgezet onderwijs/ speciaal VO Zuid- Kennemerland

**Onderzoek bestuur en
samenwerkingsverband**

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 19 januari 2024

Samenvatting

Tenminste eens in de vier jaar onderzoekt de Inspectie van het Onderwijs elk bestuur van een samenwerkingsverband in Nederland. We hebben bij Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs/speciaal VO Zuid-Kennemerland onderzocht of het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uitvoert en de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs realiseert. Daarnaast hebben we onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het samenwerkingsverband op orde is en of er sprake is van deugdelijk financieel beheer (zie Onderzoekskader 2021, bijlage 1).

Context

In deze regio zijn betrekkelijk veel scholen zogenaamde eenpitters, scholen die de enige school van hun bestuur zijn. Daarnaast zijn er relatief veel scholen met één afdeling, bijvoorbeeld alleen vmbo-t of alleen atheneum of gymnasium.

Wat gaat goed?

Het samenwerkingsverband heeft een duidelijke ondersteuningsstructuur

Bij dit samenwerkingsverband staat de leerling centraal. Het samenwerkingsverband houdt alle leerlingen met een ondersteuningsbehoefte in zicht. Er is een heldere ondersteuningsstructuur die op alle scholen te herkennen is. Zo bieden alle scholen trajectbegeleiding voor leerlingen die een afwijkende leerlijn hebben en voor leerlingen die kortdurend extra aandacht nodig hebben.

Veel voorzieningen voor extra ondersteuning

Voor leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben, zijn diverse voorzieningen ingericht. Het samenwerkingsverband maakt daarnaast voor een beperkt aantal leerlingen gebruik van een voorziening van een nabijgelegen samenwerkingsverband.

In het samenwerkingsverband weet iedereen elkaar te vinden

Bij vragen over extra ondersteuning kunnen scholen terecht bij de consulenten passend onderwijs. Er zijn korte lijnen, de consulenten zijn goed benaderbaar. Ook de bestuurders van de schoolbesturen hebben onderling veel contact en lossen gezamenlijk problemen op als die zich voordoen.

Bestuur: Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs/speciaal VO Zuid-Kennemerland

Bestuursnummer: 42646

Nummer samenwerkingsverband: VO2705

Gemeenten binnen de regio: Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer (deels, te weten: Halfweg, Spaarndam-Oost), Heemstede, Velsen en Zandvoort

Aantal aangesloten schoolbesturen en scholen: 14 besturen met in totaal 42 scholen, waarvan 31 scholen voor voortgezet onderwijs, 8 scholen voor voortgezet speciaal onderwijs en 3 praktijkscholen

Totaal aantal leerlingen in de regio: ongeveer 20150 leerlingen

Scholen waarbij we verificatie-activiteiten hebben uitgevoerd:

Hageveld, 02UC|00

Eerste Christelijk Lyceum, 01LZ|00

Spaarne College, 25FU|00,

De Hartenlust, 19EQ|00

Onderzoekperiode: december 2023

Het bestuur stuurt effectief op het dekkend netwerk van voorzieningen

Het bestuur van het samenwerkingsverband weet wat er speelt, signaleert snel of er bijsturing nodig is en zet indien nodig stappen om het netwerk van voorzieningen aan te passen.

Heldere procedure van toelating naar het voorgezet speciaal onderwijs

De scholen kennen de procedure voor de toelating. De TVO-commissie toetst de toelatingsaanvragen en werkt volgens de wettelijke voorschriften.

Het financieel beheer van het bestuur is op orde

Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het uitvoeren van zijn taken. Het bestuur krijgt en besteedt de middelen die het daarvoor van de rijksoverheid ontvangt volgens de wettelijke eisen.

Wat kan beter?

De informatiewaarde van het jaarverslag kan worden verbeterd

Bij een aantal onderdelen in het jaarverslag kan een uitgebreidere toelichting gegeven worden, namelijk bij het verslag van de intern toezichthouder, de cijfers in de continuïteitsparagraaf, de risico's en de beheersmaatregelen en de inzet en effecten van de middelen voor passend onderwijs.

Een heldere procedure opstellen voor het tussentijds bijstellen van het ondersteuningsplan

Het ondersteuningsplan wordt tussentijds geactualiseerd. Het bevat ook losse bijlagen waarin wettelijk vereiste onderdelen van het ondersteuningsplan staan beschreven. Deze bijlagen worden soms ook tussentijds bijgewerkt. Het bestuur kan een heldere procedure opstellen voor het bijstellen van het ondersteuningsplan en de bijlagen. Zo is voor alle betrokken partijen helder welke afspraken gelden bij een nieuw schooljaar.

Wat moet beter?

In het ondersteuningsplan ontbreken concrete beoogde resultaten

Het samenwerkingsverband heeft in het ondersteuningsplan een visie, ambities en doelen opgenomen, maar die zijn niet concreet uitgewerkt in beoogde kwalitatieve en kwantitatieve resultaten, zoals de wet voorschrijft. Het bestuur moet dit herstellen.

Vervolg

Omdat het bestuur voldoet aan de basiskwaliteit is er geen aanleiding voor het maken van vervolgfafspraken en onderzoeken we het bestuur en samenwerkingsverband opnieuw over vier jaar.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het vierjaarlijks onderzoek	6
2.	Resultaten vierjaarlijks onderzoek	8
3.	Resultaten verificatie-activiteiten	18
4.	Reactie van het bestuur	22

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft december 2023 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs/speciaal VO Zuid-Kennemerland. In een vierjaarlijks onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Voert het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uit en realiseert het de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs?
2. Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit van het samenwerkingsverband en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Werkwijze

Het onderzoek richt zich op onderstaande standaarden op het niveau van het bestuur.

Standaard	Onderzocht
Realisatie passend onderwijs	
RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen	•
RPO2 Regionale samenwerking	•
RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid	•
Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	
BKA1 Visie, ambities en doelen	•
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen voeren we onderzoeks- en verificatie-activiteiten uit. Daarbij betrekken we belanghebbenden bij het samenwerkingsverband.

Onderzoeksactiviteiten

Het vierjaarlijks onderzoek bestond uit onderstaande activiteiten.

Documentanalyse

Voorafgaand aan het onderzoek hebben we documenten van en over het bestuur en samenwerkingsverband geanalyseerd, waaronder het ondersteuningsplan 2022-2026 en de bijbehorende bijlages, het jaarverslag 2022 en het toezichtskader.

Rondetafelgesprekken

We voerden rondetafelgesprekken met ouders, schakelfunctionarissen tussen het samenwerkingsverband en de scholen, een medewerker van de commissie die de aanvragen voor de toelaatbaarheidsverklaringen beoordeelt, beleidsmedewerkers van een aantal gemeentes in de regio en met schoolleiders over hun ervaringen met het samenwerkingsverband, gevolgd door een startgesprek met het bestuur.

Verificatie-activiteiten

We hebben dit onderzoek mede ingericht met verificatie-activiteiten op aangesloten scholen van het samenwerkingsverband. Met verificatie-activiteiten toetsen we in hoeverre het bestuur zicht heeft op de kwaliteit van het samenwerkingsverband en het financieel beheer en hoe het bestuur daarop stuurt. We verwachten van het bestuur dat het zicht heeft op de uitvoering van de afspraken uit het ondersteuningsplan binnen het samenwerkingsverband en op de scholen en dat het hierop stuurt. Daarnaast geven de verificaties ons zicht op enkele aspecten van passend onderwijs op de bezochte scholen.

Onderzoeksdag

Op de onderzoeksdag voerden we gesprekken met het intern toezicht, de ondersteuningsplanraad en schoolbestuurders over de (kwaliteit van de) uitvoering van de wettelijke taken van het samenwerkingsverband, de kwaliteitszorg en het financieel beheer. We sloten de onderzoeksdag af met een bestuursgesprek met het bestuur over de (be)sturing van het samenwerkingsverband en de bijdrage die het levert aan de realisatie van passend onderwijs in de regio. Hierna gaven we een terugkoppeling van onze bevindingen en voorlopige oordelen.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek. Er zijn geen signalen over het bestuur bij ons binnengekomen.

Leeswijzer

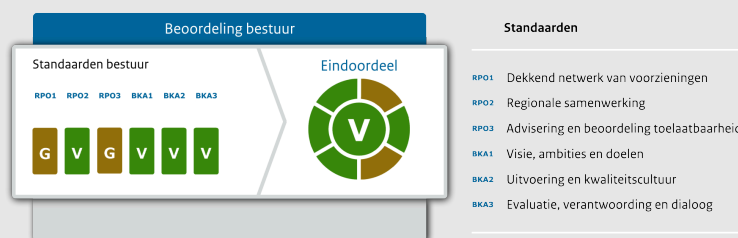
In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het onderzoek op bestuursniveau, inclusief een samenvattend oordeel. De paragrafen 2.1 en 2.2 geven onze oordelen en bevindingen op de standaarden uit respectievelijk de kwaliteitsgebieden Realisatie passend onderwijs en Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Onze bevindingen met betrekking tot de overige wettelijke vereisten staan beschreven in paragraaf 2.3. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in paragraaf 2.4. In hoofdstuk 3 staan de resultaten van de verificaties op de scholen beschreven. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

2. Resultaten vierjaarlijks onderzoek

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de onderliggende standaarden.

We concluderen dat het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken binnen het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs realiseert. We beoordelen standaard RPO2 als Voldoende. We waarderen de standaard RPO1 als Goed omdat het samenwerkingsverband een breed en divers aanbod van extra ondersteuning biedt. We waarderen de standaard RPO3 als Goed omdat de advisering en beoordeling van de toelaatbaarheid zorgvuldig en deskundig gebeurt en het verslag van de commissie goed bijdraagt aan het stelsel van kwaliteitszorg.

We stellen daarnaast vast dat het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit van het samenwerkingsverband voldoende waarborgt en dat er sprake is van deugdelijk financieel beheer. Daarom beoordelen we de standaarden BKA1, BKA2, en BKA3 binnen het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie als Voldoende. Bij standaard BKA1 hebben we een herstelopdracht gegeven omdat het bestuur op een onderdeel niet (volledig) aan de wettelijke deugdelijkheidseisen voldoet. Dit is echter niet doorslaggevend geweest voor de beoordeling van de standaard.

De oordelen op alle standaarden samen leiden tot het eindoordeel Voldoende.

2.1. Realisatie passend onderwijs

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs. Vervolgens geven we hier een toelichting op.

REALISATIE PASSEND ONDERWIJS	O	V	G
RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen			ℓ
RPO2 Regionale samenwerking		●	
RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid			ℓ

RPO1. Dekkend netwerk van voorzieningen

Wij waarderen de kwaliteit op de standaard RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen als Goed. De reden daarvoor is dat het samenwerkingsverband een groot en divers aanbod van extra ondersteuning biedt.

De leerling staat centraal

Bij dit samenwerkingsverband staat de leerling centraal. Het samenwerkingsverband houdt alle leerlingen met een ondersteuningsbehoefte in zicht. Er is een heldere ondersteuningsstructuur, die op alle scholen te herkennen is.

Veel en diverse voorzieningen voor extra ondersteuning

Alle scholen hebben een trajectvoorziening voor leerlingen die een afwijkende leerlijn hebben of kortdurend extra aandacht nodig hebben. Voor leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben, zijn diverse voorzieningen ingericht, bijvoorbeeld Megakids voor leerlingen met angstgerelateerde problematiek en +VO, een tijdelijke opvangvoorziening van maximaal dertien weken waar leerlingen hun executieve vaardigheden kunnen verbeteren. Ook zijn er fietsende docenten die bij leerlingen langsgaan die thuis zitten omdat er zorg nodig is. Daarnaast is er een dekkend aanbod voor hoogbegaafde leerlingen. Er is tot slot een voorziening om in onderwijs te voorzien voor kinderen met een vrijstelling van leerplicht. Het samenwerkingsverband doet er veel aan om arrangementen in te richten voor specifieke groepen leerlingen.

Thuiszitters zijn in beeld

Er zijn geen thuiszitters verwijtbaar aan het samenwerkingsverband. De thuiszitters die geregistreerd staan, zijn goed in beeld en worden actief gemonitord. Het samenwerkingsverband werkt hierbij intensief samen met de scholen en de gemeenten. In een verzuimpact zijn met de gemeenten resultaatsafspraken gemaakt over het aantal thuiszitters. Ook leerlingen die veel geoorloofd verzuimen worden gevolgd, omdat uit analyse door het samenwerkingsverband blijkt dat deze leerlingen het risico lopen thuiszitter te worden.

Het samenwerkingsverband reageert accuraat op wachtlijsten

Binnen dit samenwerkingsverband zijn wachtlijsten voor het voortgezet speciaal onderwijs ontstaan. Het samenwerkingsverband heeft snel en effectief gereageerd door voor deze leerlingen arrangementen in te richten of ze bestaande voorzieningen te bieden. Daarnaast wordt ook nagedacht voor een meer structurele oplossing, bijvoorbeeld het inrichten van structuurklassen op een aantal reguliere scholen, waarin leerlingen in een rustiger omgeving onderwijs op maat kunnen krijgen. Het plan is om zowel op het vmbo, als het havo-vwo een dergelijke klas in te richten.

RPO2. Regionale samenwerking

Wij beoordelen de kwaliteit op de standaard RPO2 Regionale samenwerking als Voldoende.

Samenwerking met de gemeenten voor de aansluiting van onderwijs en zorg

Het samenwerkingsverband werkt met de aangesloten scholen en besturen in de regio samen met de gemeentes om bij extra ondersteuningsbehoeftes van leerlingen onderwijs en zorg op elkaar aan te laten sluiten. Er zijn afspraken gemaakt voor samenwerking op verschillende niveaus. Zo is er op alle scholen een kernteamoverleg rondom leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Daarnaast is er overleg over het gezamenlijke jeugdondersteuningsplan en tot slot is er een op overeenstemming gericht overleg (OOGO) tussen wethouders en het bestuur van het samenwerkingsverband. Ook voor het tussentijds bijstellen van het ondersteuningsplan (22-26) heeft een OOGO plaatsgevonden.

Tussentijdse aanpassing van het ondersteuningsplan vraagt heldere procedure

Het bestuur van het samenwerkingsverband stelt het ondersteuningsplan vaker dan een keer per vier jaar bij, zodat het kan sturen op de actuele situatie. Het ondersteuningsplan bevat ook bijlages waarvan enkele informatie bevatten die volgens de wet in het ondersteuningsplan horen. Daarom moeten de bijlages ook in het OOGO vastgesteld worden. Tijdens de meest recent vaststelling van het ondersteuningsplan in het OOGO zijn deze bijlages ook besproken, voor zover die tussentijds waren aangepast.

Het samenwerkingsverband kan een heldere procedure hanteren voor tussentijdse aanpassing van het ondersteuningsplan en de bijbehorende bijlages, zodat voor alle betrokkenen duidelijk is welke afspraken geldig zijn met ingang van het schooljaar. De aanpassingsprocedure kan daarnaast aanwijzingen bevatten over het opsturen van het ondersteuningsplan en bijbehorende bijlagen aan de inspectie, uiterlijk in mei voorafgaand aan het schooljaar waarin het (aangepaste) ondersteuningsplan ingaat.

Zorgen om samenwerking met consortia die namens de gemeentes de zorg uitvoeren

De gemeenten binnen de regio van het samenwerkingsverband hebben eind 2022 de zorg uitbesteed aan consortia. Volgens het bestuur van het samenwerkingsverband heeft dit geleid tot onduidelijkheid. De consortia waren aanvankelijk zoekend naar hun rol en onderlinge afspraken. Het bestuur geeft aan dat er nog geen structureel overleg is met deze consortia. Ook het intern toezicht maakt zich daar zorgen om. Het bestuur werkt er aan de samenwerking met de consortia te verbeteren.

Afspraken over samenwerking in de regio

Er is sprake van een samenwerking met omliggende samenwerkingsverbanden voor het vo. Zo ontvangt een aantal leerlingen uit het samenwerkingsverband extra ondersteuning (Digibende) van een naastliggend samenwerkingsverband. Ook is er sprake van overleg met het samenwerkingsverband voor het primair onderwijs in dezelfde regio. Zij zitten in één gebouw en werken nauw samen. De samenwerking met het mbo vindt plaats in het regionale overleg gericht op voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

Praktijk van doorlopende leerlijnen tussen scholen weerbarstig

Op de door ons bezochte scholen horen we dat de doorstroom van leerlingen tussen scholen soms beter kan, zowel van primair naar voortgezet onderwijs, als van voortgezet naar voortgezet onderwijs. Niet altijd heeft een MDO heeft plaatsgevonden terwijl dit achteraf gezien wel verstandig was geweest. Soms is dit het gevolg van tijdgebrek, soms geven ouders geen toestemming. De lijnen tussen voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs zijn in beperkte mate aanwezig. De vo-scholen horen soms terug hoe het een leerling vergaat die extra ondersteuning kreeg binnen het vo, maar het verschilt van instelling tot instelling welke informatie er wordt gedeeld met vo-scholen. Het bestuur kan de scholen aansporen een MDO uit te voeren als dat nodig is, ook als er gebrek aan tijd is.

RPO3. Advisering en beoordeling toelaatbaarheid

Wij waarderen de kwaliteit op de standaard RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid als Goed. De reden daarvoor is dat de advisering en beoordeling van de toelaatbaarheid zorgvuldig en deskundig gebeurt en het verslag van de commissie goed bijdraagt aan het stelsel van kwaliteitszorg.

Advisering vindt zorgvuldig plaats

Als een leerling extra ondersteuning behoeft, vindt er een multidisciplinair onderzoek plaats met het kernteam. Behalve de ondersteuningscoördinator van de school en de consulent passend onderwijs bestaat dat kernteam uit relevante externe deskundigen zoals een jeugdarts, de leerplichtambtenaar of een medewerker van de GGD. Het kernteam stelt vervolgens het advies voor passende extra ondersteuning op. Als het advies een bovenschools arrangement

(+VO) of een individueel arrangement betreft, toetst de commissie Toewijzen vanuit Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften (TVO) de aanvraag en verstrekt een toewijzing. De procedure en criteria die de TVO hanteert zijn dezelfde als bij de toetsing van de aanvragen voor toelaatbaarheid voor het VSO en het praktijkonderwijs.

De beoordeling van de toelaatbaarheid verloopt deskundig en objectief

Wanneer voor een leerling een toelaatbaarheidsverklaring is aangevraagd, dan handelt het samenwerkingsverband deze aanvraag volgens een zorgvuldige procedure en tijdig af.

Er zijn twee deskundigen betrokken bij de beoordeling. De procedure en gehanteerde criteria staan in de vastgestelde bijlage bij het ondersteuningsplan.

Jaarverslag TVO draagt bij aan sturing op het dekkend netwerk

De commissie Toewijzen vanuit Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften (TVO) stelt elk jaar een verslag op. Het verslag bevat uitleg over de werkzaamheden, de aantallen toelaatbaarheidsverklaringen, toewijzingen voor bovenschoolse arrangementen, individuele arrangementen en flexarrangementen en trends daarin. Daarnaast bevat het overzichten van het aantal aanvragen per school. Dit verslag biedt het bestuur inzicht in de ontwikkelingen in het dekkend netwerk van voorzieningen en draagt daarmee bij aan het stelsel van kwaliteitszorg van het samenwerkingsverband.

2.2. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Vervolgens geven we hier een toelichting op.

BESTURING, KWALITEITZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

BKA1. Visie, ambities en doelen

Wij beoordelen de kwaliteit op de standaard BKA1 Visie, ambities en doelen als Voldoende. Wel krijgt het bestuur een herstelopdracht voor het opstellen van concrete beoogde resultaten in het ondersteuningsplan.

Visie en ambities voor passend onderwijs voelbaar en merkbaar

Het samenwerkingsverband heeft een heldere visie op passend onderwijs. Deze visie van 'regulier waar mogelijk en speciaal wanneer

nodig' is in het hele samenwerkingsverband voelbaar en merkbaar. De ambitie is iedere leerling een ononderbroken leerlijn te geven. Het bestuur wil dat bereiken door leerlingen vaker en langer op de reguliere school te ondersteunen. Op de door ons bezochte scholen was dit ook duidelijk terug te zien. Er zijn daarbij verschillen tussen scholen in welke ondersteuningsbehoefte ze kunnen voorzien.

Daarnaast heeft het samenwerkingsverband de ambitie om bij te dragen aan kansgelijkheid en steeds inclusiever wordend onderwijs. Het bestuur wil dat bereiken door het onderwijsaanbod te vergroten voor leerlingen die anders geen onderwijsaanbod hebben te vergroten, meer terugkeer vanuit vso naar het reguliere vo te bewerkstelligen en leerlingen van rond 15 jaar en (dreigen) uit te vallen uit het vso in het onderwijs te houden.

Visie en ambities uitgewerkt in concrete acties

Het bestuur heeft in het ondersteuningsplan de visie en ambities uitgewerkt in actielijnen. Daarnaast worden jaarlijks speerpunten opgesteld. Het bestuur maakt daarbij gebruik van eerdere evaluaties, bijvoorbeeld van de voorgaande speerpunten. Dit zijn concrete actiepunten die aantoonbaar leiden tot beleid en acties die het dekkend netwerk op korte en middellange termijn versterken.

Het samenwerkingsverband beschrijft niet concreet welke resultaten het wil behalen

Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft weliswaar speerpunten opgesteld, maar heeft niet in het ondersteuningsplan concreet uitgewerkt welke beoogde kwalitatieve en kwantitatieve resultaten het wil behalen, zoals de wet voorschrijft. Het bestuur krijgt hiervoor een herstelopdracht: het moet in het ondersteuningsplan opnemen welke kwalitatieve en kwantitatieve resultaten het wil behalen (artikel 2.47, negende lid onder 3 van de WVO 2020). Het bestuur is van plan om voor eind 2024 een nieuw ondersteuningsplan vast te stellen en dit hierin op te nemen.

Door concrete beoogde resultaten te formuleren creëert het bestuur ruimte om meer te sturen op de langere termijn, bijvoorbeeld bij de voorziene toename van het aantal toelaatbaarheidsverklaringen voor het vso. Het bestuur van het samenwerkingsverband wil dit voorkomen. Door samen met alle betrokkenen concrete beoogde resultaten vast te leggen, kunnen afspraken gemaakt worden om dit doel te behalen.

Werkend stelsel van kwaliteitszorg

Het samenwerkingsverband verzamelt informatie om na te gaan in hoeverre het slaagt in zijn opdracht om het netwerk van voorzieningen voor extra ondersteuning dekkend te houden. De informatie betreft onder andere de evaluatie van de trajectvoorziening, inclusie- en exclusie-indicatoren, aantallen MDO's en de jaarrapportage van de TVO. Daarnaast worden verschillende

evaluatieve gesprekken gevoerd, waaronder gesprekken van het samenwerkingsverband met de scholen, het overleg met en tussen de trajectbegeleiders en de ondersteuningscoördinatoren. De vijf consultants passend onderwijs zitten dicht op de scholen en hebben zo goed zicht op wat nodig is. Het bestuur verzamelt al deze informatie in driemaandelijks managementrapportages en bespreekt die met de intern toezichthouder en de ondersteuningsplanraad. Tot slot worden de speerpunten jaarlijks geëvalueerd. Het bestuur heeft op op deze manier voldoende zicht op het netwerk van voorzieningen.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Wij beoordelen de kwaliteit op de standaard BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur als Voldoende.

Bestuur voert stelsel van kwaliteitszorg zorgvuldig uit

Het bestuur van het samenwerkingsverband voert het stelsel van kwaliteitszorg zorgvuldig uit en bespreekt de opbrengsten daarvan met beleidsvoorstellen regelmatig met de ledenraad en de ondersteuningsplanraad. Die gesprekken leiden tot een beleid dat vervolgens wordt uitgevoerd. De resultaten van dat beleid worden elke keer weer teruggekoppeld en zo nodig wordt bijgestuurd.

Het samenwerkingsverband kent een kwaliteitscultuur

De transparante manier van sturen draagt bij aan een kwaliteitscultuur. Elk betrokken gremium krijgt middels de periodieke managementrapportages inzicht in hoe het samenwerkingsverband ervoor staat. De gevoerde gesprekken gaan vooral over leerlingen en over het dekkend aanbod van ondersteuningsvoorzieningen. De statutair vastgelegde stemmenverhouding in de ledenraad op basis van aantallen leerlingen leidt er volgens de bestuurders die we gesproken hebben niet toe dat kleine besturen en eenpitters onvoldoende inbreng hebben. In de ledenraad wordt overlegd op basis van consensus. De directeur-bestuur geeft aan voldoende ruimte te hebben en te krijgen om beleid uit te voeren. De ledenraad heeft veel vertrouwen in de directeur-bestuurder.

Intern toezicht en bestuur zijn functioneel gescheiden

In de statuten van de vereniging is vastgelegd dat de aangesloten schoolbesturen de ledenraad vormen. De ledenraad functioneert als toezichthouder op het uitvoerend bestuur. De directeur-bestuurder heeft doorzettingsmacht als een leerling geen plaats kan vinden op een school. De ledenraad is daarnaast het deelnemersoverleg, dat met de directeur-bestuurder operationeel overleg heeft. De ledenraad houdt beide functies gescheiden door de agenda te scheiden in twee delen. Er is een onafhankelijk voorzitter die daar zo nodig op toeziet. Daarnaast is er eind december 2022 een eigen toezichtkader vastgesteld. Het kader bevat een visie en werkwijze, handvatten voor samenwerking tussen ledenraad en bestuurder en ijkpunten voor het toezicht. De onafhankelijk voorzitter heeft onder andere de taak om te bewaken dat de ledenraad het eigen toezichtkader hanteert.

Leren van elkaar

Op verschillende niveaus binnen het samenwerkingsverband wordt overlegd en informatie uitgewisseld zodat ze van elkaar leren. De ondersteuningscoördinatoren, de trajectbegeleiders en de consultants passend onderwijs wisselen ideeën en goede voorbeelden met elkaar uit. Het samenwerkingsverband verzorgt daarnaast scholingen voor docenten en mentoren.

Er is sprake van deugdelijk financieel beheer

Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het uitvoeren van zijn taken. Zo heeft het bestuur een bestedingsplan van de reserves opgenomen in het jaarverslag 2022. Het bestuur krijgt en besteedt de middelen die het daarvoor van de rijksoverheid ontvangt volgens de wettelijke eisen.

De ondersteuningsplanraad draagt bij aan de kwaliteit van het samenwerkingsverband

De ondersteuningsplanraad komt regelmatig bij elkaar en wordt daarbij ondersteund door een ambtelijk secretaris. Het bestuur voorziet de ondersteuningsplanraad op tijd van de benodigde stukken. Nieuwe leden worden geschoold om taken uit te kunnen voeren. Leden van de personeelsgeleding van de raad worden gefaciliteerd in tijd, ouders en leerlingen die in de raad zitten krijgen een passende vergoeding.

De raad heeft ingestemd met het ondersteuningsplan en ook bij tussentijdse wijzigingen van het ondersteuningsplan wordt de raad betrokken. Ze leveren ook input bij de profielschets van de nieuwe bestuurder en doen samen met het bestuur aan achterbanraadplegingen.

De ondersteuningsplanraad en de intern toezichthouder overleggen in elk geval twee keer per jaar en bespreken dan hun oordeel over het samenwerkingsverband en het dagelijks bestuur ervan. Tot slot schrijft de raad jaarlijks een verslag. Dat verslag bevat een reflectie op eigen speerpunten die de raad jaarlijks opstelt. Daarmee draagt de ondersteuningsplanraad bij aan de kwaliteit van het samenwerkingsverband.

Het verslag van de intern toezichthouder in het jaarverslag kan informatiever

In het jaarverslag is een verslag van de intern toezichthouder opgenomen. Daarin staat onder andere dat de intern toezichthouder toezicht houdt op de doelmatige besteding van middelen, maar niet hoe dat is gedaan. Ook is niet opgenomen welke resultaten het toezicht heeft opgeleverd. Het verslag van de toezichthouder kan informatiever. Daarnaast kan de werkgeversrol uitgebreider worden toegelicht. We raden het bestuur aan om dit in de volgende jaarverslagen op te nemen.

Nieuw toezichtkader geeft intern toezichthouder handvatten

Het nieuwe toezichtkader van de intern toezichthouder is in december 2022 vastgesteld. Het resultaat ervan is nog niet zichtbaar. We verwachten dat het kader de intern toezichthouder helpt bij het uitoefenen van zijn toezicht en de verantwoording daarover in het jaarverslag. De ijkpunten in het kader geven de toezichthouder handvatten om zich een oordeel te vormen over het bestuur van het samenwerkingsverband en dat oordeel te expliciteren, zeker als die ijkpunten gekoppeld worden aan de nog te formuleren beoogde resultaten in het ondersteuningsplan.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Wij beoordelen de kwaliteit op de standaard BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog als Voldoende.

Het bestuur evalueert het beleid en stelt dat zo nodig bij

Het samenwerkingsverband evalueert jaarlijks de speerpunten van het afgesloten schooljaar en stelt nieuwe speerpunten op. Daarnaast vinden evaluaties plaats van de opbrengsten van lopende voorzieningen. Een voorbeeld is de periodieke kwantitatieve en kwalitatieve evaluatie van de trajectvoorzieningen die op alle scholen wordt geboden en de monitor 'samenwerkingsverband in beeld'. Andere voorbeelden zijn de achterbanraadpleging en het jaarverslag van de TVO. Die geven inzicht in de zichtbaarheid van het samenwerkingsverband bij onderwijspersoneel en ouders en in de trends in de verwijzingen en adviseringen. Het bestuur bespreekt de conclusies en aanbevelingen met de betrokken gremia en past het beleid zo nodig aan. Voorbeelden zijn het ontstaan van de wachtlijst van Daaf Geluk en de agendering van de doorstroom van po naar vo, een punt dat door de ondersteuningsplanraad is ingebracht.

Verantwoording beleidsaanpassingen in het jaarverslag

De aanpassingen in het beleid na de verschillende evaluaties staan opgenomen in het jaarverslag. Er wordt daarin ook bijgehouden welke aanbevelingen van de stelsevaluatie passend onderwijs dat was uitgevoerd in opdracht van de overheid in het samenwerkingsverband zijn doorgevoerd en welke nog open staan.

De continuïteitsparagraaf kan informatiever

In de continuïteitsparagraaf wordt opgenomen hoe het bestuur de continuïteit van het samenwerkingsverband overziet. Hierin zijn de meerjarenbalans en -raming opgenomen. Een korte analyse waarom bepaalde cijfers in de opeenvolgende jaren van elkaar verschillen verhoogt de informatiewaarde. We vragen het bestuur om in de volgende jaarverslagen deze analyse toe te voegen.

Risico's en beheersmaatregelen in het jaarverslag expliciteren

Het is belangrijk dat belanghebbenden kunnen zien voor welke risico's en onzekerheden het bestuur zich in de komende jaren ziet geplaatst en op welke wijze hij passende maatregelen treft om aan deze risico's

en onzekerheden het hoofd te bieden.

Het bestuur heeft een aantal risico's opgenomen in het jaarverslag maar dit zijn risico's die niet door het bestuur te beïnvloeden zijn. Daarnaast heeft het bestuur wel maatregelen getroffen tegen risico's die de bedrijfsvoering betreffen maar die zijn niet in de verantwoording in het jaarverslag opgenomen. We vragen het bestuur om deze risico's met de beheersmaatregelen in de volgende jaarverslagen op te nemen.

Verantwoording besteding middelen kan beter

Het bestuur geeft in de jaarverslaggeving niet aan waaraan het samenwerkingsverband de ontvangen middelen heeft besteed en wat het effect hiervan is geweest op de leerlingen om wie het gaat. Wij vragen het bestuur om hier in de volgende jaarverslaggevingen meer aandacht aan te geven en dit op te nemen.

Het bestuur organiseert interne en externe dialoog

Het bestuur overlegt met de ondersteuningsplanraad en organiseert twee keer per jaar het overleg tussen de raad en de intern toezichthouder. Zo nodig spreken de voorzitters elkaar vaker. Het bestuur overlegt met verschillende externe belanghebbenden, zoals met de gemeenten, de zorgconsortia en de andere samenwerkingsverbanden in de regio. Het bestuur neemt ook deel aan het po-vo-besturenoverleg. De directeur-bestuurder participeert in de landelijke begeleidingscommissie van de landelijke norm basisondersteuning.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

We houden voor dit bestuur de reguliere termijn aan van vier jaar. Dat betekent dat we het bestuur in principe over vier jaar weer onderzoeken. Een jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het vervolgtoezicht alsnog aan te scherpen.

Voor de wettelijke tekortkoming krijgt het bestuur een herstelopdracht die in onderstaand schema staat vermeld.

Wat is de tekortkoming?	Wat is de herstelopdracht?	Welk vervolgtoezicht houdt de inspectie?
Bestuur		
BKA1 Visie, ambities en doelen Het ondersteuningsplan bevat geen beoogde kwalitatieve en kwantitatieve resultaten (artikel 2.47, negende lid onder 3, WVO 2020).	Het bestuur neemt alle wettelijk verplichte onderdelen op in het ondersteuningsplan. Deze kunnen worden opgenomen in het nieuwe ondersteuningsplan dat het bestuur in 2024 wil op- en vaststellen.	Wij vertrouwen erop dat het bestuur deze tekortkoming herstelt.

3. Resultaten verificatie-activiteiten

Wij hebben verificatie-activiteiten uitgevoerd op enkele scholen in het samenwerkingsverband. Tijdens verificatie-activiteiten gaan we na of scholen de afspraken uit het ondersteuningsplan nakomen. We verwachten van het bestuur van het samenwerkingsverband dat het zicht heeft op deze uitvoering in de praktijk en dat het hierop stuurt.

We hebben met de scholen gesproken over onderstaande thema's gebaseerd op afspraken uit het ondersteuningsplan 2022-2026:

1. De ondersteuningsstructuur
2. Het schoolondersteuningsprofiel (SOP)
3. Het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)
4. Aanvragen tlv en terugplaatsing
5. Betrekken ouders en afstemming jeugdhulp
6. Doorlopende lijnen

We zijn deze thema's nagegaan op de volgende scholen:

- De Hartenlust, 19EQ|00, Stichting Dunamare Onderwijsgroep, 41664
- Spaarne College, 25FU|00, Stichting Dunamare Onderwijsgroep, 41664
- Eerste Christelijk Lyceum (ECL), 01LZ|00, Stichting IRIS, 41021
- Atheneum College Hageveld, 02UC|00, Stichting College Hageveld 78157

Ondersteuningsstructuur

We zien op de scholen de in het ondersteuningsplan afgesproken zorgstructuur terug op elk van de bezochte scholen. Scholen bieden hierbij basis- en extra ondersteuning aan. Ook kent elke school een kern- of zorgteam en is er sprake van een trajectbegeleiding. De omvang van de trajectbegeleiding en het aantal trajectbegeleiders verschilt per school. Wat ook verschilt is of alle leerlingen binnen de trajectbegeleiding over een formeel ontwikkelingsperspectief (OPP) beschikken. Op een enkele school beschikken alle leerlingen in trajectbegeleiding over een OPP, op andere scholen is dit niet het geval. Het samenwerkingsverband beschouwt trajectbegeleiding als extra ondersteuning. Aangezien alle scholen binnen het SWV deze vorm van ondersteuning bieden, valt de trajectbegeleiding feitelijk onder basisondersteuning.

Het samenwerkingsverband rekent individuele arrangementen, binnen of buiten de school, en bovenschoolse arrangementen tot de extra ondersteuning. Bij de bovenschoolse arrangementen gaat het onder meer om drie +VO's. Dit zijn opvangvoorzieningen voor ten hoogste 13 weken om tijdelijk aan andere vaardigheden te werken. Ook zijn er fietsende docenten voor structurele verzuimers om deze situatie te doorbreken. Verder is er leerwerkbedrijf Spaarne Werkt

voor jongeren die toewerken naar beschut werk met ondersteuning vanuit de jeugdhulp en is er een Dagklas Megakids voor jongeren die door angstgerelateerde problematiek (tijdelijk) niet naar school durven te gaan.

Op de bezochte scholen horen we dat elke school van verschillende bovenschoolse arrangementen gebruik maakt. Dit horen we zowel terug van schoolleidingen, zorgfunctionarissen en docenten die we hebben gesproken. De verschillende mogelijke arrangementen zijn goed bekend op de scholen. Dit komt mede doordat er korte lijnen zijn tussen de scholen en de consulenten die vanuit het samenwerkingsverband aan scholen zijn gekoppeld. Elke school heeft een vaste consulent. Scholen geven aan bij lastige casuïstiek goed geholpen te worden door de consulenten. Bij individuele of bovenschoolse trajecten worden consulenten altijd betrokken. Dit zorgt ervoor dat er nauwelijks sprake is van wachtlijsten voor bovenschoolse arrangementen vanuit het samenwerkingsverband en een dekkend aanbod voor leerlingen die extra zorg nodig hebben.

Het samenwerkingsverband zorgt eveneens voor een dekkend aanbod wat betreft hoogbegaafde leerlingen. Meerdere scholen hebben een speciale coördinator aangesteld voor hoogbegaafdheid (HB). Verder heeft één school die wij hebben bezocht, een speciale stroom ingericht voor hoogbegaafde leerlingen. Deze zogeheten VIA-stroom kent een aparte ruimte binnen de school en is sterk groeiende qua leerlingaantal.

Positief is dat het samenwerkingsverband inzet op expertisedeling met en tussen de scholen. Het samenwerkingsverband verzorgt onder meer scholingen voor docenten en mentoren, maar faciliteert ook bijeenkomsten waarbij trajectbegeleiders van alle scholen samenkomen, aan een vorm van intervisie doen en geschoold worden.

Het schoolondersteuningsprofiel (SOP)

De scholen binnen het samenwerkingsverband bieden basis- en extra ondersteuning. Deze vormen van ondersteuning staan in het schoolondersteuningsprofiel (SOP) per school beschreven. Wat opvalt is dat de begrenzing van de extra ondersteuning niet altijd helder is. In de gesprekken die wij hebben gevoerd kunnen scholen de grens duidelijker aangeven. Het kan scholen helpen duidelijker op te schrijven welke ondersteuning de school nog kan bieden. We horen op scholen terug dat ouders soms onrealistische verwachtingen hebben van de extra ondersteuning die kan worden geleverd. Door dit helder op te schrijven kan de school realistische verwachtingen scheppen richting ouders.

De vier door ons bezochte scholen werken met een schoolondersteuningsprofiel dat is geënt op een format vanuit het samenwerkingsverband. Wat opvalt is dat er in alle profielen ruime

aandacht is voor de basisondersteuning en zelfs algehele basiskwaliteit, zoals schoolveiligheid. Welke ondersteuning onder de extra ondersteuning valt, is juist veelal summier beschreven. Door de extra ondersteuning uitgebreider en concreet te beschrijven, maken scholen veel helderder welke ondersteuning elke school kan bieden.

Het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

We hebben op alle scholen enkele ontwikkelingsperspectiefplannen (OPP's) ingezien. Net als bij het SOP zijn de formats geënt op eisen vanuit het samenwerkingsverband. We stellen vast dat de formats voldoen aan wettelijke vereisten. Op één school stellen we vast dat niet alle OPP's een uitstroomprofiel bevatten en zijn geëvalueerd met ouders. Op de andere drie scholen voldoen alle OPP's die we hebben bekeken aan wet- en regelgeving. Een punt van aandacht is de registratie van alle OPP's in het Register Onderwijsdeelnemers (ROD). Wij stellen vast dat het aantal registraties binnen het samenwerkingsverband afneemt, terwijl de scholen binnen de regio juist een stijging zien. We raden de scholen en het samenwerkingsverband aan grondig na te gaan of alle OPP's zijn geregistreerd.

Op alle scholen zien we dat het OPP concrete handelingsadviezen bevat. Deze adviezen worden gecommuniceerd met de mentoren en vakdocenten die een leerling met een OPP lesgeven. Hierdoor beschikken mentoren en docenten over actuele en handelingsgerichte informatie.

Aanvragen tlv en terugplaatsing VSO naar VO

Uit de verificatie-onderzoeken op de scholen blijkt dat het voor de functionarissen helder is welke procedure moet worden gevolgd bij het aanvragen van een tlv (toelaatbaarheidsverklaring) voor het voortgezet speciaal onderwijs (VSO). Bij de aanvraag is altijd een consulent van het samenwerkingsverband betrokken. Soms vervult de consulent ook een bemiddelende rol tussen ouders en de regulier vo-school, op het moment dat ouders het oneens zijn met het advies van de school om een kind te laten doorstromen naar het speciaal onderwijs. De scholen ervaren ruim voldoende ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband.

We horen dat er voornamelijk leerlingen vanuit het reguliere voortgezet onderwijs naar het VSO doorstromen en minder terugstromen van het VSO naar reguliere VO. Hierdoor neemt de druk op enkele cluster4-scholen binnen de regio toe. Het lukt op dit moment nog binnen redelijke termijnen leerlingen op het VSO te plaatsen maar besturen en het samenwerkingsverband maken zich wel zorgen over de toekomst.

Betrekken van ouders en jeugdhulp

Het is binnen het samenwerkingsverband de afspraak dat er in het geval er sprake is van een overstap vanuit het primair naar het

voortgezet onderwijs, en er sprake is van een speciale zorgbehoefte, er een multidisciplinair overleg (MDO) plaatsvindt. Bij een dergelijk overleg is naast ouders, school en zorgfunctionarissen ook een consulent van het samenwerkingsverband aanwezig. We constateren dat dit overleg meestal plaatsvindt. Wel ervaren scholen soms dat er te vaak een MDO plaatsvindt, omdat ouders hiermee zo voorkomen dat hun kind hoeft mee te loten voor een plek op een vo-school. In andere gevallen willen ouders hun kind een frisse start geven in het voortgezet onderwijs en wordt er zodoende geen MDO gehouden.

Een punt van zorg betreft de steeds langer wordende wachtlijsten binnen de jeugdzorg. Scholen maar ook functionarissen van het samenwerkingsverband geven aan dat wachtlijsten steeds langer worden, terwijl de problematiek rond zorg en dreigende thuiszitters de laatste jaren juist toeneemt.

Doorlopende lijnen

Het samenwerkingsverband heeft met besturen en scholen afspraken gemaakt over de doorlopende lijn tussen primair en voortgezet onderwijs. Dit geldt ook voor doorstroom tussen vo-scholen. Hierbij moet vooral worden gedacht aan leerlingen die afstromen naar een lager niveau of leerlingen met een mavodiploma die doorstromen naar een havo-opleiding op een andere school. Voor deze leerlingen vindt vaak een MDO plaats. We horen wel dat dit beter kan. Soms merken de scholen die nieuwe leerlingen aannemen namelijk dat er niet altijd een MDO heeft plaatsgevonden, bijvoorbeeld uit tijdgebrek, en dat dit achteraf wel verstandig zou zijn geweest. De lijnen wat betreft geboden zorg tussen voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs zijn in beperkte mate aanwezig. De vo-scholen horen soms terug hoe het een leerling vergaat die extra ondersteuning kreeg binnen het vo, maar dit verschilt van instelling tot instelling welke informatie er wordt gedeeld met vo-scholen.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van het samenwerkingsverband en de bestuurlijke kwaliteitszorg.

Het samenwerkingsverband VO Zuid Kennemerland kent het beleid om leerlinggericht en handelingsgericht te werken al van vóór passend onderwijs. Zorgvuldig is gebouwd aan een systeem met trajectvoorzieningen op iedere reguliere school, een dekkend netwerk aan VSO scholen en, sinds enkele jaren, een integraal pakket aan bovenschoolse voorzieningen om leerlingen ook als het moeilijk gaat in hun ontwikkeling te kunnen blijven ondersteunen. Het bestuur is zeer verheugd dat de resultaten van dit beleid tijdens het onderzoek en de verificatiebezoeken goed zijn zichtbaar gemaakt en worden gewaardeerd met een beoordeling 'goed' voor het dekkende netwerk aan voorzieningen. Het samenwerkingsverband ziet dit dekkende netwerk als belangrijkste punt van zijn maatschappelijke opdracht. Daarnaast is het goed te constateren dat ook het toewijzen van voorzieningen goed verloopt; het is belangrijk dit altijd goed met professionals, ouders en jongeren ingericht te hebben.

Voor scholen en betrokken professionals is de koers die wij varen hiermee helder en duidelijk. Het klopt dat die koers in het huidige Ondersteuningsplan niet is uitgewerkt in concrete kwantitatieve doelen. Dit is ook intern geregeld onderwerp van gesprek. Het bestuur zal nog dit jaar het Ondersteuningsplan hierop aan gaan passen. In hoofdstuk 6 zullen concretere doelen gesteld gaan worden, met name voor het grootste huidige zorgpunt: de groei van bepaalde profielen binnen het VSO. Gezocht zal worden naar de juiste concretisering zodat professionals en scholen leerlinggericht kunnen blijven werken en aan leerlingen de benodigde extra ondersteuning kunnen blijven geven.

Het bestuur van het samenwerkingsverband kijkt terug op een waardevol onderzoek door de inspectie. Het rapport geeft verder meerdere handreikingen tot verbetering. Deze zullen wij de komende jaren gebruiken om ons werk te verbeteren. Passend onderwijs is ook in onze regio nog niet af. Er liggen grote uitdagingen in de verbetering van de samenwerking met gemeentes en jeugdhulp. En wat betreft leerlingen liggen er uitdagingen richting inclusief onderwijs en kansengelijkheid. Door het organiseren van de juiste extra ondersteuning die sommige leerlingen daarbij nodig hebben, blijft het samenwerkingsverband hier graag aan verder werken.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

